

Ik trek me weinig aan

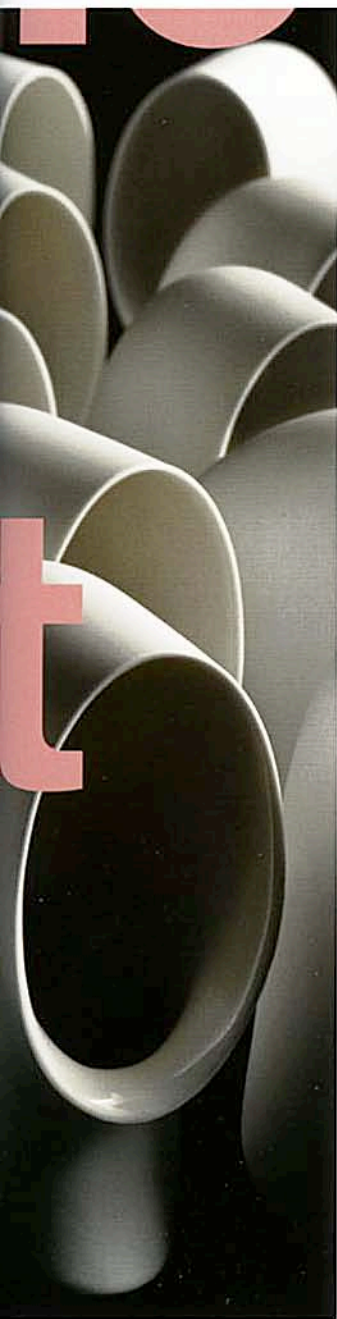
van

tijd

van de
tijdgees

“De dag dat ik met mijn vader een tentoonstelling bezocht van Leerdams glas staat in mijn geheugen gegrift. Er ging een wereld open.” Kort na die dag ontwierp Aldo Bakker zijn eerste glas, een verstild, esthetisch champagneglas.

Milk Can / Oil Can, 2005
Productie Frans Ottink
distributie Thomas Eyck
foto: Erik en Petra Hesmerg

Hij was net zestien, maar distantieerde zich van de uitbundigheid van het toen heersende Memphis-virus. Ook het huidige populaire concept-design benadert hij kritisch. Interessante concepten leiden niet automatisch tot interessante vormen, vindt hij. De beheersing van esthetiek is minstens zo essentieel.

Praten over vormgeving met de bevlogen Aldo Bakker (1971) wordt al snel abstract. Hij is gefascineerd door het gebruik, hoe je bijvoorbeeld wijn drinkt. In glazen met een zware kristallen voet mist hij een direct contact met de vloeistof. Daarom werkt hij met het flinterdunne borosilicaatglas, alsof je de drank bijna direct op de tafel schenkt. De beste modellen uit zijn Glass Line bevatten een enkele 'facet' die de geur vasthoudt en spannende vormen genereert. "Het gebruik is niet mijn enige inspiratie", zegt Bakker. "Elk ontwerp ontstaat uit vele facetten, zoals vorm, materiaal, betekenis, kleur en dergelijke. Zo ontstaat er een complexiteit die zich goed verhoudt tot de mens." Als autodidact onderzocht hij al doende de cirkel, het vierkant en de driehoek. "Glass Line no. 1 ontstond door lijnen te trekken tussen referentiepunten. In de S/M/L verdelen facetten het glas in ringen. Alsof de vloeistof als een druppel aan de bovenring hangt."

Zoektocht

De Glass Line herinnert aan waterglazen van de Fin Kaj Franck, maar ook aan de sieraden van zijn moeder Emmy van Leer-sum (1930-1984). In haar aluminium armbanden uit de late jaren zestig veroorzaken minieme ingrepen interessante vormveranderingen. Het persbericht dat Aldo Bakker onlangs verspreidde naar aanleiding van de Triënnale van Hasselt suggereert dat het werk van zijn moeder van grotere invloed is dan dat van zijn vader Gijs Bakker, boegbeeld van het conceptuele design. Is hier sprake van vadermoord, een uitgesteld Oedipusconflict? "Dat is te sterk uitgedrukt", zegt Bakker, "mijn manier van werken lijkt meer op die van mijn moeder. Ik trek me weinig aan van de tijdgeest, ik zoek rijping. Mijn vader kan veel beter met de tijdgeest overweg."

Met plezier denkt hij terug aan de lange

uren die hij knutselend doorbracht in de ouderlijke ateliers. En aan de vele exposities die hij met hen bezocht. Zijn moeder overleed op zijn dertiende en eenzame jaren van moeizaam zoeken volgden. Diep in zijn hart wilde hij als iedereen zijn, maar alleen al het moderne interieur waarin hij opgroeide, was niet doorsnee. Na een periode van de nodige verwarring vond hij in de vriendenkring van zijn ouders een inspirerend spoor. Zijn afkomst wekte verwachtingen die hem zwaar drukten. Dat leidde onder meer tot een heftig conflict met zijn vader toen Bakker na drie maanden edelsmeden, drie maanden Rietveld en twaalf maanden Academie Industriële Vormgeving Eindhoven een punt achter zijn opleiding zette. Het was 1994 en hij begon voor zichzelf. Enkele dagen per week assisteerde hij zilversmid Willem Noyons en leerde sieraden, modellen en maquettes maken. Ondertussen werkte hij aan een eigen oeuvre. Toen het Amsterdamse restaurant Zuid Zeeland hem in 1999 vroeg voor het ontwerp van een nieuwe inrichting, kon hij op eigen benen staan. Een jaar later voelde hij zich zeker genoeg voor een solopresentatie in galerie BINNEN. Twee jaar later werd hij docent aan de Design Academy Eindhoven.

Ziel

Architectuur is een constante inspiratiebron. De Esdoornbank verwijst naar de Beurs van Berlage. Bakker: "Die blokachtige massa wordt onderbroken door sculpturen. Deze zijn afgeleid van de hoekige basisvorm en bewaren zo een relatie tot het geheel. Zo werken ook de rondingen in de Esdoornbank: ze komen het lichaam tegemoet (beschermen tegen stoten), maar hebben ook een visuele functie." Ook beeldende kunst inspireert hem. Hij bewondert Giorgio Morandi, Luc Tuymans en David Claerbout die met weinig middelen geabstraheerde beelden tot leven brengen. "Vanuit puur visuele parameters durven zij nieuwe vormen te ontwikkelen. Wij ontwerpen vaak zo theoretisch. Kunstenaars werken veel intuïtiever. Hun werk is tijdlozer."

Aldo Bakker gelooft dat voorwerpen, net als muziek, film en beeldende kunst,

“Wij ontwerpen vaak zo theoretisch. Kunstenaars werken veel intuïtiever.”

emoties oproepen bij de gebruiker. Zeker zijn porseleinen voorwerpen slagen daarin. De Milk Can uit 2005 lijkt op de schoorsteen van een oceanstomer, maar ook op een nonnenkap. Ook de Vinegar Flask heeft iets geanimeerds. De dubbele schenkruit is geïnspireerd op het Italiaanse gebruik om azijn op een lepel af te meten voordat het over de salade gaat. Maar waar de Milk Can overtuigt, doet de azijnschenker geforceerder aan. Hoe weet hij wanneer een vorm goed is? “Ik volg altijd mijn gevoel. Ik kan lang met een ontwerp bezig zijn, ben perfectionistisch. Soms kom ik er niet uit, worden dingen te bedacht. Dan laat ik het en kom ik er later op terug.” In hoeverre dreigt vorm-fetisjisme? Hij geeft toe dat dit gevaar bestaat. Niet voor niets ergerde hij zich aan de nieuwste meubels van Ron Arad die hij onlangs zag. “Indrukwekkende technische hoogstandjes, maar ik miste iedere ziel.”

Dimensie van tijd

Bakkers objecten hebben vaak een zwart gat en geen duidelijk zichtbare constructie. Zij moeten hun eigen context definiëren. Toch vereisen sommige producten een toelichting. De Oil Platter wordt pas begrijpelijk wanneer je weet dat hij bedoeld is om olijfolie te proeven. De overtollige olie blijft achter op de opstaande wand. Dergelijke kennis versterkt dan meestal de waardering voor de gekozen vorm. Naarmate Bakker meer ervaring krijgt durft hij meer en worden zijn vormen vrijer. Hij toont een afbeelding van de roze, Urushigelakte Side Table die hij presenteerde op zijn indrukwekkende solo op de Triënnale van Hasselt. Een organische druppelvorm wordt gedragen door twee jukken. De tafel heeft een deksel en ruimte om dingen op te bergen. De vorm roept rijke, vervreemdende associaties op.

Aldo Bakker plaatst vaak een zwaar volume op kleine pootjes. Deze juxtapositie zat al in de Esdoornbank, maar ook in de Stool 1 uit zijn Urushi-reeks. De kruk steunt op een puntvoet, een 'bolpoot' en een brede rand. Omdat het object niet comfortabel zat ontwierp hij een tweede krukje, dat fraai van vorm en balans is. De mysterieuze Stool 3 met holle zitting

vormt een hoogtepunt in deze reeks en herinnert aan het geraffineerde vormgevoel van houtdraaister Maria van Kesteren. De arbeidsintensieve Urushi techniek geeft deze meubels een bijzondere gelaagdheid. De in dertig lagen aangebrachte lak maakt de huid keihard en visueel aantrekkelijk. Zij geven de objecten een extra dimensie van tijd, duurzaamheid en visuele attractie, een bijzondere energie. Kwaliteiten die hij zo mist in het actuele, conceptuele design. Terwijl zijn moeder het sieraad als statussymbool bestreed, hebben de voorwerpen van haar zoon gepeperde prijzen. Zijn het statusproducten voor verzamelaars? “Mijn prijzen zijn hoog maar eerlijk, want een gevolg van de enorme inzet, energie en materialen die nodig zijn om de kwaliteit te bereiken die ik wil. Ze zijn inherent aan mijn manier van werken.” ♦

aldobakker.com

Stool 1 (2005)
foto: Wouter van den Brink

Side Table (2007-2009)
Een organische druppelvorm wordt gedragen door twee jukken. In de holle tafel kunnen objecten worden opgeborgen. De vervreemdende vorm roept rijke associaties op.
foto: Erik en Petra Hesmerg

Esdoornbank (1998)
De tegenstelling tussen hoekige en ronde vormen in dit ontwerp is onder meer geïnspireerd op details uit de Beurs van Berlage.
Uitvoering: Kevi Huges of Aldo zelf
foto: Erik en Petra Hesmerg

Stool 2 (2006/07)
Vaak plaatst Aldo Bakker een zwaar volume op kleine pootjes. Alsof je een rokje optilt of onder een matras kijkt. Ook Stool 2 bevat deze balans tussen zwaar en lichtvoetig. De meubels worden gelakt door Mariko Nishide, Amstelveen.
foto: Erik en Petra Hesmerg

